

Казки для хлопчиків

Богатирський Кінь

їхав я вчора з дроздівським козаком Прокопом Ярмоленком із Дроздівки в Переходовку. Дорогою ми якось розбалакались про коней, і я розказав йому, що бачив годів шість, чи сім назад в Чернігові на земській конюшні дуже гарного карабаського жеребця, що за того жеребця заплачено було шість тисяч карбованців, і що як вели його раз із Носівки в Чернігів, то держали його на канатах два солдати і десять мужиків. — А не знаєте, де тепер той кінь є? — попитав мене Ярмоленко. — Бог його, — кажу, — знає: ті земські конюшні тепер нищтожені, а коні чи розпродано, чи що. — Отже я знаю, де той кінь, — каже Ярмоленко. якось мудро всміхаючись, — він хазяїна найшов. — Якого хазяїна? Хіба він крадений був, чи втеклий? Да й далеко йому хазяїна шукати: він куплений верст тисяч за дві. — Та не те, — каже Ярмоленко, — коли ви кажете, що то такий кінь був, що в дванадцяти насилу держали, то то певний кінь був, не простий, а богатирський. А такий кінь зроду не вдержиться у простого чоловіка, а як прийде йому урем'я — безпремінно втече і знайде собі хазяїна-богатиря. Ото ж у нас є москаль одставний, так він ходив на заробітки у Чорноморії і розказував штуку про сеє. «Косило, — каже, — нас у хазяїна чоловік з двадцять, чи, може й більше. І був між нами один, бог його знає звідки, скільки не розпитували — не каже. Чоловік, як і всі люди: і косив так, як усі, тільки було як посядемо їсти, то він зроду не сяде вкупі з людьми, а набере собі хліба там і всього та сяде оддалік і їсть. От косим ми, — каже той москаль, — неділь три, чи що, аж якось біжить проти нас кінь, та такий, що я, — каже москаль, — увес світ сходив, а такого доброго коня не бачив. От отаман і каже: «Ану, хлопці, піймаймо сього коня, то, певне, буде од когось на порцію». От всі ми до коня. А той чоловік: «І не турбуйтеся, — каже, — дурно; не піймаєте ви сього коня, опріч мене нікого він до себе не підпустить». Ми в регот, та все-таки до коня. Обступили ми його чоловік в двадцять, давай підступать, а він як вискалить зуби, як зарже — наче грім прокотивсь, та на нас. Ми — врозтіч, а він через нас так і перелетів, наче птиця, та одбіг трохи і став, як укопаний. «А шо, браття, — каже той чоловік, — піймали?» — «А ти піймаєш?» — питає отаман. «Я-то піймаю!» «Гляди ж, — каже отаман, — не піймаєш, то лопаток спитаєш». А отаману, да й нам, досадно, значить, що ми всі не піймали коня, а він береться. От той чоловік іде до коня — той стоїть, як овечка; підійшов зовсім, взяв за гриву, по шиї, по голові гладить, всміхаючись. Стоїть кінь. Погладив так та й каже: «Здоров, товаришу! Давно я ждав тебе та таки дождався; тепер, — каже, — не розлучимось». А кінь на це як зарже! Та так прегарно, приязно. «Ну, погуляй же», — каже. Та до нас, а кінь стоїть. «Ну, — каже на хазяїна, — тепер нам треба рощитатись та й розпрощаємось». А він, значить, грошей за роботу ще ні копійки не брав. Хазяїн давай було просить, щоб зостався, — так ніі «Не можна, — каже, — прийшов мій час. треба йти, куди мене бог посилає. Пошли ти, — каже на хазяїна, — купиць півтора відра горілки за мої гроші, вип'ємо на прощанне!» От узяв один там два бочонки: один в піввідра, другий відерковий, сів на хазяїньського коня — в мент придув з горілкою. От той чоловік узяв піввідерковий бочонок: «Оце ж мені, — каже, — братця, порція, а це вам». Та й дає нам відроче барильце, а сам ототкнув воронку, притулив барильце до рога, закинув голову та так духом піввідра й видув. «А закусувать, — каже, — не буду. не хочу вас обіжати, бо як почну після сієї порції закусувать, то не стане усього того хліба, що вам хазяїн наготовив». Так взяв кришечку хліба і вкинув у рот. «Ну, тепер, — каже, — прощайте! А ти! моїх три карбованці, що в хазяїна ще є, дарую вам на порцію!» Та прийшов до коня, взяв його за гриву та так без сідла і гнuzдечка й сів. Кінь як стрибне, так усіма чотирма ногами по копцю й вибив у коліна завглибки. Та й пішов далі. З півверсти ми його бачили, а там і щез. бог його знає, де й дівся. От ми, — каже той москаль, — пішли по сліду, аж усюди так і знать: де ступне той кінь ногою, так копець у коліна. Так з півверсти слід був, а далі вже й не знать нічого. А він, значить, уже горою пішов, на крилах, бо богатирські коні крилаті!» — Що ж се воно значить? — попитав я Ярмоленка, вислухавши сюю історію. — А що воно значить? — одказує той. — Значить, той чоловік був природжений богатир, та крїя йому до якого часу

не було, а вони без коня—нічого. От він і був так, які простий чоловік: і косив, і все робив, як і всі люди. А при- йшов його час, найшов його той кінь, що йому приділен, от він і пішов на своє місто, на службу. — Яка ж у їх служба, і де вони живуть, тії богатири? — Бог їх святий знає! Кажуть, десь на грانیці чи зміїв стережуть, чи бог його знає: сього вже іменно не дока- жу вам.